voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 1 oktober 2025

Onderwerp	Vervolg verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen – plateau 2
Versienummer	2.0
Portefeuillehouder	Michiel van Willigen

Bijlagen

1. Toelichting bij de beslisnota en de raadbrief vereenvoudiging toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen plateau 2

Openbaarheid

☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
de voortgang van het project ‘Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen’ en het collegebesluit over het vervolg.

Datum 1 oktober 2025

Inleiding
In deze brief informeert het college de raad over de voortgang van het project ‘Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen’. Het project is gestart na het verzoek van de raad aan het college om maatregelen te nemen en beleidsvoorstellen te doen om het niet-gebruik van inkomensregelingen verder terug te dringen. Dit zodat meer inwoners financiële bestaanszekerheid hebben. Het terugdringen van niet-gebruik van inkomensregelingen is één van de manieren waarop het college invulling wil geven aan de Koers Sociaal Domein: door te voorkomen dat inwoners in armoede leven, kunnen zij regie over hun eigen leven behouden. Hierdoor kunnen zij beter deelnemen aan de samenleving en sociale netwerken vormen om elkaar te ondersteunen. Inwoners met regie over hun eigen leven en een sociaal netwerk zijn minder afhankelijk van professionele ondersteuning en zorg.

Kader
- Coalitieakkoord Samen voor een Waardevolle Toekomst
- De Perspectiefnota 2026 - 2029
- Koers Sociaal Domein 2024 - 2030
- Visie op arbeidsmarkt en arbeidsmarktbeleid
- Versterking Sociale Basis 2024 - 2027
- Uitgangspuntennotitie Vereenvoudiging van de lokale inkomensregelingen
- Uitvoeringsagenda Arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt 2025 - 2028
- Raadsvoorstel Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen
- Aanstaand beleidsplan Financiële Bestaanszekerheid 2026 - 2030

Kernboodschap
Het college wil volgende stappen zetten in het verbeteren van de toegang tot de inkomensregelingen voor inwoners met een laag inkomen. Deze stappen zijn een vervolg op eerdere afspraken gemaakt met de raad, beschreven in het raadsvoorstel ‘Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen’ vastgesteld op 31 maart 2025. Het college heeft besloten:

1. Onmiddellijk te starten met de ontwikkeling en invoering van één aanvraagproces voor alle gemeentelijke inkomensregelingen (‘Alles’ in één keer aanvragen).
2. Onmiddellijk te starten met de ontwikkeling en invoering van verbeteringen om sneller en eenduidiger inkomensregeling uit te betalen.
3. Invulling te geven aan het doel van servicegesprekken over inkomensondersteuning, door dit in te voeren als gespreksonderwerp in reeds bestaande dienstverlening en geen zelfstandige servicegesprekken over inkomensregelingen in te voeren.
4. Het proces van beleidsmatige samenvoeging van de inkomensregelingen uit te stellen tot er aanleiding is het inhoudelijke beleid te herzien. Dit biedt de Zwolse raad ook de mogelijkheid om aan te sluiten bij de aanpak van het Rijk om toegang tot inkomensregelingen te vereenvoudigen.

Datum 1 oktober 2025

Schema: samenvatting van het collegebesluit

Toelichting

In deze toelichting wordt nader ingegaan op de afspraken die het college eerder heeft gemaakt met de raad over te nemen stappen ter verbetering van de toegang en vereenvoudiging van de inkomensregelingen, de voortgang op deze afspraken en het collegebesluit over de volgende stappen.

Gemaakte afspraken

De gemeenteraad heeft in 2023 het college verzocht maatregelen te treffen voor betere toegang tot en vereenvoudiging van inkomensregelingen naar aanleiding van een raadsdebat Stadspas 30 oktober 2023. Het college heeft toen toegezegd een alternatief plan op te stellen voor de stadspas. Na vaststelling van uitgangspunten voor dit plan in oktober 2024, is dit alternatieve plan aangeboden aan de raad in een raadsvoorstel, vastgesteld door de raad op 31 maart 2025. Hiermee is de raad akkoord gegaan met de volgende voorstellen:

1. Een voorstel tot onmiddellijke implementatie van de interventies in plateau 1 omdat deze konden worden ingevoerd met reeds beschikbare middelen voor implementatie en uitvoering.
2. Een verkenning van de interventies voorgesteld in plateau 2 op effectiviteit, haalbaarheid en betaalbaarheid met de beschikbare investeringsmiddelen en bestaande middelen voor uitvoering van de inkomensregelingen.
3. Plateau 3 pas uit te werken wanneer de maatregelen in plateau 1 en 2 onvoldoende effect hebben.
3. De fasering van de collegebesluitvorming op basis van financiële ijkmomenten over volgende stappen in het project, zodat deze besluiten kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van de kosten van de inkomensregelingen ten opzichte van beschikbare middelen. De ijkmomenten zijn het besluit van de raad over Perspectiefnota 2026 – 2029 en de ontwikkeling van de kosten van de inkomensregelingen in 2025.

Datum 1 oktober 2025

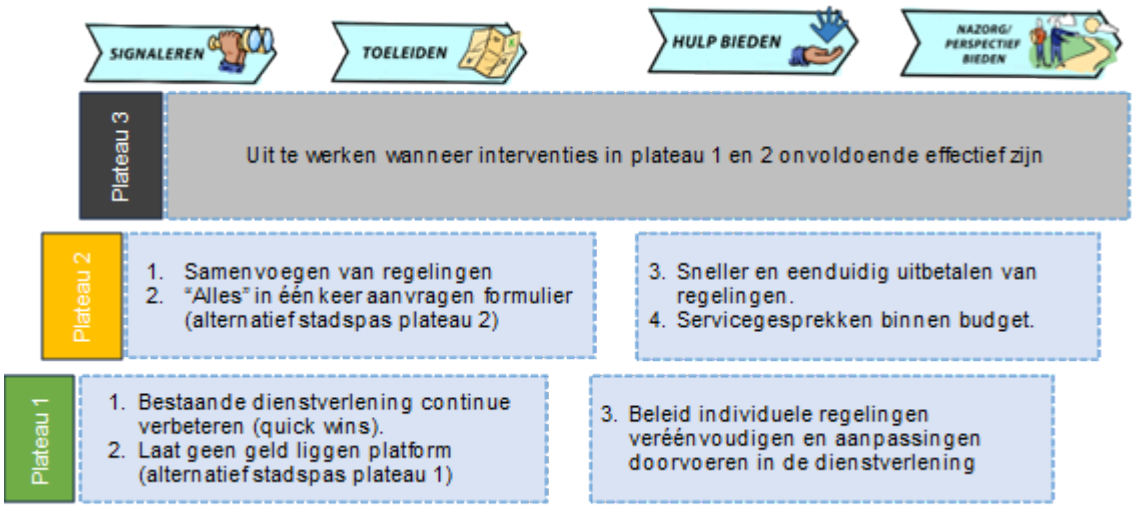

Figuur 1: interventies die moeten bijdragen aan verbeterde toegang en vereenvoudiging van de inkomensregelingen

In de behandeling van het raadsvoorstel in maart 2025, is met de raad afgesproken dat deze eind 2025 zal worden geïnformeerd over de voortgang van het project. Om te kunnen voldoen aan deze toezegging zijn opgesteld deze raadsinformatiebrief en een toelichting van de voortgang van plateau 1 en de verkenning van plateau 2.

Voortgang op en uitkomsten van gemaakte afspraken
Hieronder een beknopte toelichting op de voortgang en de uitkomsten van de gemaakte afspraken: (1) de voortgang van plateau 1, (2) de uitkomsten van de verkenning plateau 2 en (3) de uitkomsten van de gepasseerde financiële ijkmomenten:

1. De voortgang van plateau 1

De interventies in plateau 1 zijn ingevoerd en van kracht. Het ging om: (1) de inrichting van een continue verbetercyclus cyclus van continue verbeteringen in de dienstverlening van de afdeling Inkomensondersteuning die zonder extra investerings- of uitvoeringskosten kunnen worden ingevoerd (zogenaamde quick wins, waaronder de vereenvoudiging van de website en de aanvraagformulieren voor alle regelingen); (2) de invoering van het Laat Geen Geld Liggen-platform met informatie over inkomensondersteuning; (3) het zoveel mogelijk schrappen van bewijslast voor gebruik van de inkomensregelingen en het ambtshalve uitkeren van de inkomensregelingen aan inwoners met een bijstandsuitkering.

De implementatie en uitvoering van de interventies zijn gedaan binnen het beschikbare budget. De effecten van de interventies op het gebruik van de inkomensregelingen, is nog niet goed zichtbaar. In augustus 2025 is nog geen significante stijging van het aantal aanvragen waargenomen. Wel is bekend dat ongeveer 4.500 aanvragen in 2025, ambtshalve kunnen worden verstrekt in 2026.
Een gedetailleerde toelichting op de uitkomsten van plateau 1 is opgenomen in de bijlage.

2. De verkenning van de voorgesteld interventies in plateau 2

De verkenning is afgerond van de voorgestelde interventies in plateau 2. In deze verkenning zijn betrokken de inbreng van inwoners en partners tijdens de Armoededialogen, het klantreisonderzoek

naar de ervaring van inwoners met de inkomensregelingen, de ervaring van de uitvoering, de aanbevelingen van de Rekenkamer op basis van het onderzoek ‘Huishoudens geholpen’ en, tot slot, het advies van de Participatieraad op het raadsvoorstel behandeld op 31 maart 2025. Er zijn vier interventies voorgesteld voor de verkenning: (1) het beleidsmatig samenvoegen van inkomensregelingen naar een kleiner aantal regelingen; (2) één aanvraagproces voor alle regelingen (“Alles” in één keer aanvragen); (3) sneller en eenduidig uitbetalen van regelingen; (4)servicegesprekken met inwoners over de inkomensregelingen. Deze zijn verkend op effectiviteit, technische en praktische haalbaarheid en kosten van invoering en uitvoering. Uit de verkenning komt het volgende naar voren:

- Het beleidsmatig samenvoegen van inkomensregelingen (1) vraagt grote aanpassingen van alle kenmerken van de huidige inkomensregelingen en het gevoerde beleid: de inhoud, de uitvoering, de financiering en de kosten van het Zwolse beleid op financiële bestaanszekerheid. Daarom vraagt dit om een bredere, meer diepgaande beleidsdiscussie dan puur op die van vereenvoudiging van inkomensregelingen.

- Eén aanvraagproces voor alle inkomensregelingen (2) is de meest effectieve en haalbare maatregel om het gebruik van regelingen makkelijker te maken. Deze technische samenvoeging van de inkomensregelingen in één aanvraagproces betekent de volgende verbeteringen:
    1. Het aanbod van de inkomensregelingen is minder versnipperd en veel beter vindbaar.
    2. Een inwoner hoeft dan niet meer voor elke inkomensregeling, informatie en bewijsstukken in te leveren en kan een inwoner bij elke aanvraag checken op welke regelingen die recht heeft en die meteen aanvragen.

  De meest eenvoudige versie van één aanvraagproces voor inkomensregelingen (die wij zelf uitvoeren), kan worden ontwikkeld en ingevoerd binnen de financiële kaders, gesteld voor plateau 2: geen extra investeringskosten of uitvoeringskosten. De interventie kan vervolgens in volgende fases worden uitgebreid met nieuwe wettelijke mogelijkheden (hergebruik van informatie, gebruik van informatie van andere organisaties; gebruik van informatie voor proactieve dienstverlening) en organisatorische en technische mogelijkheden (koppelen van aanvragen op andere domeinen; hergebruik van reeds bekende informatie).

- Het sneller en eenduidig uitbetalen van regelingen (3) kan worden gerealiseerd door aan te sluiten bij bestaande dienstverlening en binnen bestaande financiële kaders voor ontwikkeling en uitvoering.

- De servicegesprekken zijn niet effectief als dit gesprek alleen gaat over inkomen. Deze kunnen beter worden ingevoerd door aan te sluiten bij de bestaande dienstverlening en, specifiek voor inwoners met een bijstandsuitkering, de aanpak van de Uitvoeringagenda Arbeidsparticipatie. Door met het gesprek over inkomen en geldzorgen (‘Komt u rond deze maand?’) en de hulp die inwoners hierbij kunnen krijgen, aan te sluiten bij het gesprek over werk, maatschappelijke participatie of andere onderwerpen, kunnen de vragen van een inwoner breder worden beantwoord. Deze aanpak sluit aan bij het Zwolse beleid op integrale dienstverlening, de aanbevelingen van de Rekenkamer en de wens van de Participatieraad. Door aan te sluiten bij bestaande dienstverlening en de Uitvoeringsagenda Arbeidsparticipatie, kan de interventie worden ingevoerd binnen de gestelde financiële kaders. Dit kan door het gesprek over inkomen onderdeel te laten zijn van de integrale intake van inwoners die een bijstandsuitkering aanvragen. Dit kan ook

onderdeel worden van de begeleidende gesprekken van het Sociaal Wijkteam of Tiem. Dit betekent niet dat dienstverleners alle lokale en landelijke regelingen moeten kennen maar wel weten hoe zij bij inwoners kunnen nagaan of deze rond kan komen en weet dat er hulp is. Deze dienstverleners worden net als inwoners, hierbij ondersteund met heldere informatie en toegankelijke hulpmiddelen zoals het “Laat Geen Geld Liggen”-platform. Tot slot, wordt deze ontwikkeling ook ondersteund door het invoeren van een aanvraagproces waarbij inwoners én partners in één keer kunnen vaststellen waarop een inwoner recht heeft en deze regelingen in één proces kan aanvragen. Het proces wordt daardoor namelijk niet alleen makkelijker en minder arbeidsintensief voor inwoners maar ook voor partners in de stad.

Een uitgebreide toelichting van de verkenningsuitkomsten van plateau 2 zijn beschreven in de bijlage.

3. De uitkomsten van de eerste twee financiële ijkmomenten

Er zijn inmiddels ook twee financiële ijkmomenten gepasseerd. In de paragraaf “Financiën”, wordt dit nader toegelicht.

Collegebesluit over vervolgstappen

Het college heeft besloten om interventies die effectief en haalbaar zijn, in te voeren. Per interventie ziet het besluit er als volgt uit:

1. *Onmiddellijk te starten met de ontwikkeling en invoering van één aanvraagproces voor alle gemeentelijke inkomensregelingen (‘Alles’ in één keer aanvragen).* De invoering van een eerste eenvoudige versie van dit proces zal, naar verwachting, worden afgerond eind 2026, afhankelijk van de uitkomsten van de tests van de prototypes.

   Door onmiddellijk te starten met de ontwikkeling en invoering van één aanvraagproces voor de gemeentelijke inkomensregelingen, boekt het college drie resultaten.
   a. Het college maakt een einde aan de versnippering van de gemeentelijke inkomensregelingen zodat deze veel beter te vinden zijn voor inwoners en hulpverlening;
   b. Het college verlaagt de administratieve lasten voor inwoners zodat de drempel lager wordt om de regelingen aan te vragen. Ook hebben hun ondersteuners en hulpverleners minder werk aan het helpen bij het daadwerkelijk aanvragen van de inkomensregelingen en dus meer tijd voor het gesprek over inkomen.
   c. Het college borgt dat inwoners bij elke aanvraag alle gemeentelijke regelingen kunnen aanvragen waarop zij recht hebben.

   In volgende ontwikkelstappen kan dit aanvraagproces worden uitgebouwd naar inkomensregelingen die niet door de gemeente worden uitgevoerd, zoals de kwijtschelding gemeentebelastingen en het Sportfonds Jeugd.

2. *Onmiddellijk te starten met de implementatie van sneller en eenduidiger uitbetalen van gemeentelijke inkomensregelingen.* Dit als onderdeel van een breder pakket van verbeteringen in de dienstverlening van de afdeling Inkomensondersteuning, zoals al ingezet met de quick wins.

3. *Invulling te geven aan het doel van servicegesprekken over inkomensondersteuning, door dit in te voeren als gespreksonderwerp in reeds bestaande dienstverlening en geen zelfstandige servicegesprekken over inkomensregelingen in te voeren.* Dit omdat dit veel effectiever is dan

servicegesprekken naast de andere dienstverlening, zo wijst onderzoek uit (SCP, 2025, blz. 26). Dit wordt ook benadrukt in het advies van de Participatieraad op het eerdere raadsvoorstel, in het advies van de Rekenkamercommissie en tijdens de thematafel in het kader van het beleidsplan Financiële Bestaanszekerheid. Het gesprek over inkomen wordt geborgd als onderdeel van de begeleiding van inwoners die bijstand ontvangen. Hiermee wordt deze ontwikkeling ook gekoppeld aan de Uitvoeringsagenda Arbeidsparticipatie. Daarnaast worden professionals in de sociale basis ondersteund met goede informatie over de inkomensregelingen en een aanvraagproces waarin alle inkomensregelingen in één keer kunnen worden aangevraagd.

4. *Het proces van beleidsmatige samenvoeging van de inkomensregelingen uit te stellen tot het moment waarop de gemeenteraad het tijd vindt het inhoudelijke beleid te herzien*, bijvoorbeeld op de doelgroepen voor de regelingen en hoogte van de uit te keren bedragen. Deze keuze heeft het college gemaakt omdat:

   a. De beleidsmatige samenvoeging van inkomensregelingen een diepgaande beleidsafweging vraagt die raakt aan alle kenmerken van het Zwolse beleid, de financiering en de uitvoering van de inkomensregelingen. Het college heeft besloten deze discussie te voeren wanneer een bredere discussie over de inkomensregelingen nodig is, bijvoorbeeld omdat de raad toe wil naar een andere vorm van inkomensondersteuning voor inwoners of een nieuwe afwegingen moet maken over het beschikbaar budget voor de regelingen.
   b. In de verkenning is vastgesteld dat de technische samenvoeging van de inkomensregelingen door te gaan naar één aanvraagproces, effectief bijdraagt aan de opdracht van de raad. Door invoering van de technische samenvoeging van inkomensregelingen is de beleidsmatige samenvoeging minder urgent.
   c. Het Rijk op dit moment besluiten voorbereid in een eigen aanpak om de toegang tot en het gebruik van inkomensvoorzieningen te bevorderen. Op 7 juli 2025 ontving de Tweede Kamer de Kamerbrief Hervormingsagenda Inkomensondersteuning. In deze brief beschrijft de minister hoe het Kabinet invulling wil geven aan haar voornemen een begrijpelijker stelsel van inkomensondersteuning te realiseren. In de brief worden maatregelen aangekondigd die direct gevolgen hebben voor het beleid van de gemeente. Zo kondigt de minister aan om de beleidsruimte te beperken van gemeenten om eigen regelingen te ontwikkelen door invoering van een model-beleidskader. Ook worden maatregelen rond pro-actieve dienstverlening aangekondigd. Om te voorkomen dat de gemeente Zwolle investeert in maatregelen die binnenkort onnodig of onmogelijk worden door Rijksbeleid, is het belangrijk goed aan te sluiten bij dit beleid.

<u>Een voorbeeld van samenvoeging van inkomensregelingen:</u>
Onderzocht is wat voorwaarden zijn van een samengevoegde, periodieke regeling voor volwassen inwoners met een laag inkomen, zonder chronische ziekte of beperking. Deze regeling zou kunnen ontstaan door een samenvoeging van de huidige periodieke inkomensregelingen voor deze groep. Dit zijn de huidige Individuele Inkomenstoeslag, de Participatieregeling Volwassenen en de Zorgkostenregeling Tegemoetkoming Eigenrisico. Deze hebben nu de volgende kenmerken:

- **De Inidividuele inkomenstoeslag**: inkomensgrens is 110% Wsm; leeftijd voor toegang is 18 jaar tot de AOW-leeftijd (eis Participatiewet); recht na drie jaar een laag inkomen (Participatiewet eist minimaal 1 jaar een laag inkomen voor deze regeling); overwaarde op een eigen huis hoger dan € 65.000 moet worden meegewogen in de beoordeling van het inkomen (voorschrift Participatiewet).

- **Het Participatiefonds**: inkomensgrens is 110% Wsm; leeftijd voor toegang is 18 jaar tot de AOW-leeftijd; toetsperiode is de maand voor aanvraag van de regeling; de overwaarden op een eigen woning hoeft niet te worden meegewogen in de beoordeling van het inkomen; geen wettelijk kader
- **De Zorgkostenregeling Tegemoetkoming eigen risico**: inkomensgrens 130% Wsm; leeftijd voor toegang 18 jaar en ouder; referente periode is de maand voor de aanvraag; inwoners ontvangen de tegemoetkoming als zij hun eigen risico hebben besteed en moeten dat aantonen; de overwaarden op een eigen woning hoeft niet te worden meegewogen in de beoordeling van het inkomen; geen wettelijk kader.

Voor een samenvoeging van deze regelingen zijn in ieder geval een minimale en een maximale variant denkbaar. In deze varianten wordt voldaan aan de wettelijke eisen voor de Individuele inkomenstoeslag en een keuze gemaakt tussen de verschillende inkomensgrenzen die nu gelden in deze regelingen:

De **maximale optie** voor samenvoeging van de regelingen, gaat uit van:
1. Recht op de regeling na één jaar laag inkomen (in lijn met de minimale eis van de Participatiewet voor de Individuele inkomenstoeslag).
2. Een inkomensgrens van 130% Wsm (zoals in de huidige regeling voor tegemoetkoming eigen risico). Eventueel kan dit worden verlaagd naar 110% Wsm.
3. Het volledig afschaffen van de bewijslast voor gebruik bij alle regelingen.

De **minimale optie** voor samenvoeging van de regelingen gaat uit van:
1. Recht op de regeling na drie jaar laag inkomen (zoals in de huidige Individuele inkomenstoeslag).
2. Een inkomensgrens van 110% Wsm (volgens de huidige criteria van de Individuele inkomenstoeslag en het Participatiefonds).
3. Het volledig afschaffen van de bewijslast voor gebruik bij alle regelingen.

In beide gevallen is het noodzakelijk om een nieuwe, aparte Zorgkostenregeling te formuleren voor inwoners ouder dan de AOW-gerechtigde leeftijd, die géén chronische ziekte of beperking hebben, maar wél eigen risico opmaken.

In zo'n samengevoegde regeling verandert de werking van de regeling ten opzichte van de oude regelingen op verschillende manieren:
- In deze nieuwe regeling ontstaat het recht op inkomensaanvulling niet eerder dan **pas na minimaal één jaar laag inkomen:** de Participatiewet eist namelijk dat inwoners pas recht hebben op Individuele inkomenstoeslag na minimaal een jaar laag inkomen. Inwoners zouden dus eerder recht krijgen op de Individuele inkomenstoeslag maar later recht op het Participatiefonds en de Zorgkostenregeling. Samenvoeging betekent dat de doelgroep kleiner wordt voor het Participatiefonds en de Zorgkostenregeling. Dit omdat inwoners die nu meteen recht hebben op deze regelingen wanneer zij een laag inkomen hebben, later recht krijgen op de nieuwe inkomensregeling. Echter, de doelgroep voor de Individuele inkomenstoeslag wordt groter omdat de Individuele inkomenstoeslag in de huidige regeling, pas wordt verstrekt na drie jaar een laag inkomen.

- Er moet een **beleidskeuze worden gemaakt over het inkomensniveau** omdat die nu verschilt voor de Individuele inkomenstoeslag, het Participatiefonds en de Zorgkostenregeling. Kiest de raad voor een grens van 110% Wsm (zoals nu bij de Individuele inkomenstoeslag en het

Participatiefonds), dan blijft de doelgroep beperkt. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de financiële bestaanszekerheid van de huidige doelgroep van de Zorgkostenregeling met een huidige grens op 130% Wsm. Kiest de raad voor 130% Wsm (zoals nu bij de Zorgkostenregeling, tegemoetkoming eigen risico), dan wordt de doelgroep aanzienlijk groter. Dit heeft effect voor de totale kosten van het beleid.

- Daarnaast is het noodzakelijk om de **bewijslast voor gebruik af te schaffen** bij de Zorgkostenregeling, tegemoetkoming eigen risico. Nu moeten inwoners aantonen dat zij tenminste een deel van het eigen risico hebben gebruikt. Bij afschaffing van deze bewijslast, kunnen inwoners de tegemoetkoming automatisch ontvangen zonder aanvullende voorwaarden. Dit betekent dat een grotere groep inwoners de regeling ontvangt dan nu het geval is.

Er ontstaat ook een nieuwe situatie voor inwoners **ouder dan de AOW-leeftijd**. Zij hebben nu geen recht op de Individuele inkomenstoeslag (dat is verboden in de Participatiewet) of het Participatiefonds (huidig Zwols beleid voor deze regeling). Voor deze groep zou een nieuwe regeling moeten worden opgesteld voor de tegemoetkoming eigen risico om deze groep het huidige voorzieningenniveau te kunnen bieden

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Maatschappelijk draagvlak voor vereenvoudiging is hoog. Dit bleek eerder uit de Stadsdialogen Zwolle Armoede Vrij in december 2023 en september 2024 en de Samenloop voor Omstandigheden over bestaanszekerheid en Wonen in april 2024. Het bleek ook tijdens de Thematafel die plaatsvonden in voorbereiding van het beleidsplan Financiële Bestaanszekerheid in de eerste helft van 2025. Daarnaast is onderzoek gedaan onder 44 inwoners (zogenaamde Klantreisonderzoek) waarin inwoners konden vertellen over hoe zij het aanvragen en gebruiken van regelingen vonden en wat zij daarin verbeterd zouden willen zien. De informatie uit de dialogen en het onderzoek is gebruikt voor het formuleren van de interventies, waaronder de wijzigingen in de inkomensregelingen. Verder zijn de knelpunten bij het vinden, aanvragen en gebruiken van de inkomensregelingen verschillende malen besproken met onze partners in de werkgroep Inkomensondersteuning. Tot slot, dringt ook de Participatieraad aan op de inzet op toegankelijke inkomensondersteuning en integratie van inkomensondersteuning in ander hulpaanbod in de stad. Dit blijkt uit het advies van de Participatieraad bij het eerdere raadsvoorstel. Zoals beschreven, is dit advies mede aanleiding geweest voor de huidige collegebesluiten.

Naast maatschappelijk draagvlak voor het doel van het project, zijn inwoners en partners ook nauw betrokken bij de ontwikkeling en implementatie van de interventies. Zij worden betrokken bij de ontwikkeling en het testen van prototypes van de interventies. Zo zal het nieuwe aanvraagproces waarmee inwoners alle gemeentelijke inkomensregelingen kunnen aanvragen, stap voor stap worden getest bij potentiële gebruikers op de effectiviteit en gebruiksvriendelijkheid. Dit is ook gedaan met de aanpassing van het aanvraagproces na de wijzigingen in Plateau 1. Daarnaast voert de afdeling Inkomensondersteuning ook klanttevredenheidsonderzoek uit, op basis waarvan verbeteringen in de dienstverlening worden bepaald.

Communicatie
Communicatie in dit verband betreft twee doelen:
1. Communicatie over de genomen besluiten met de raad, met inwoners en met partners in de stad
2. Communicatie over die inkomensregelingen en eventuele wijzigingen in de regelingen zelf of het aanvraagproces.

De communicatie over de genomen besluiten, zal als volgt worden aangepakt en afgestemd met die over het aanstaand beleidsplan Financiële Bestaanszekerheid:
- Inwoners worden geïnformeerd via onze eigen communicatieplatforms en via de media, namelijk een persbericht, een nieuwsbericht op de website van de gemeente en berichten via social media, de Swollenaer en in de wijkkranten
- Partners worden geïnformeerd via onze communicatieplatforms, via de media (persbericht in de media en via de gemeentelijke nieuwsbrief over beleid en laatste ontwikkelingen in het sociaal domein in Zwolle) en via een nieuwsbrief over beleid en laatste ontwikkelingen in het sociaal domein in Zwolle.
- Betrokken binnen de gemeentelijke organisatie worden geïnformeerd over de besluiten rechtstreeks via reguliere overleggen en via een nieuwsbrief over ontwikkelingen binnen het project Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen.

Communicatie over wijzigingen in de inkomensregelingen of in het aanvraagproces is essentieel voor het succes van de interventies en vormt daarom een integraal onderdeel van de aanpak om inkomensregelingen beter toegankelijk te maken. Deze komt onder andere tot uitdrukking in twee belangrijke aanpakken:
1. Alle veranderingen in de inkomensregelingen of het aanvraagproces worden met inwoners en onze partners gecommuniceerd via de reguliere communicatiekanalen van de gemeenten (website, wijkkranten, social media) en specifieke communicatiekanalen voor de inkomensregelingen (Laat Geen Geld Liggen-gids; Laat Geen Geld Liggen-platform; brieven aan inwoners die bekend zijn bij de gemeente). Daarnaast wordt nu ook ingezet op een meer proactieve aanpak om inwoners te informeren over de inkomensregelingen, op een andere manier. Dienstverleners van de gemeente Zwolle zijn nu ook regelmatig aanwezig op kleine en grote evenementen. Zij geven informatie en beantwoorden vragen. Denk bij de evenementen aan buurtacties van Travers Welzijn, bijeenkomsten van een multiculturele vrouwengroep en Wijkpraat in de Winkelstraat (een initiatief vanuit het wijkmanagement in samenwerking met belangrijke partners, zoals handhaving en woningcorporaties). In de eerste helft van het jaar zijn gemeentemedewerkers zes keer 'de stad in' gegaan. Wij gaan hiermee door in 2e helft van het jaar.
2. Inwoners worden dan benaderd met informatie over de regelingen en kunnen ter plekke vragen stellen. Ook kunnen zij worden geïnformeerd over andere hulp en verwezen worden naar hulpverlening.
3. Het testen van communicatie over de inkomensregelingen bij gebruikers en partners: informatie en communicatie in de dienstverlening, zoals aanvraagprocessen en informatie over de inkomensregelingen, worden eerst getest bij gebruikers en aangepast op hun input, voordat deze daadwerkelijk worden geïntegreerd.

Datum 1 oktober 2025

Financiën

Voor de kosten van de ontwikkeling en implementatie van de interventies in plateau 1 en 2 heeft het college vooraf financiële kaders vastgesteld.

	Investeringskosten*	Kosten structurele uitvoering**	Kosten verstrekkingen*** (open einde-regeling)
Plateau 1:	Binnen huidige begroting (Inclusief restbudget bestaanszekerheid)	Binnen huidige begroting of iets lager	Stijgend
Plateau 2:	Huidige begroting met extra incidentele investeringen.	Binnen huidige begroting of iets lager	Stijgend
Plateau 3:	Huidige begroting met extra incidentele investeringen.	Hoger door extra uitvoering en structurele innovatie capaciteit.	Stijgend

*investeringskosten = éénmalige kosten voor invoering van de verbetering
**structurele kosten = kosten voor de uitvoering van de verbeterde dienstverlening
*** kosten verstrekkingen = kosten door uitkering aan de inwoners

Voor plateau 2 zijn de financiële kaders dat de ontwikkeling en implementatie eenmalige investeringen mogen vragen, te financieren uit het restant van het budget voor de Opgaven Bestaanszekerheid. De interventies in plateau 2 mogen echter geen extra structurele uitvoeringskosten tot gevolg hebben. Hoe hoog deze kosten kunnen zijn, is lastig te voorspelen. Eerder, in het raadsvoorstel, is uitgegaan van verschillende scenario's voor de kostenontwikkeling van de verstrekkingen. In de onderstaande grafiek zijn deze scenario's voor groei van het aantal gebruikers gemaakt vanuit de begroting 2025. In alle scenario's wordt uitgegaan van een groeiend aantal gebruikers van de inkomensregelingen bij gelijkblijvende voorwaarden zoals de inkomensgrens en het te ontvangen bedrag.

Grafiek: bandbreedte voor ontwikkeling van het budget inkomensondersteuning door groei van bereik (NB. moet worden herzien met laatste cijfers)

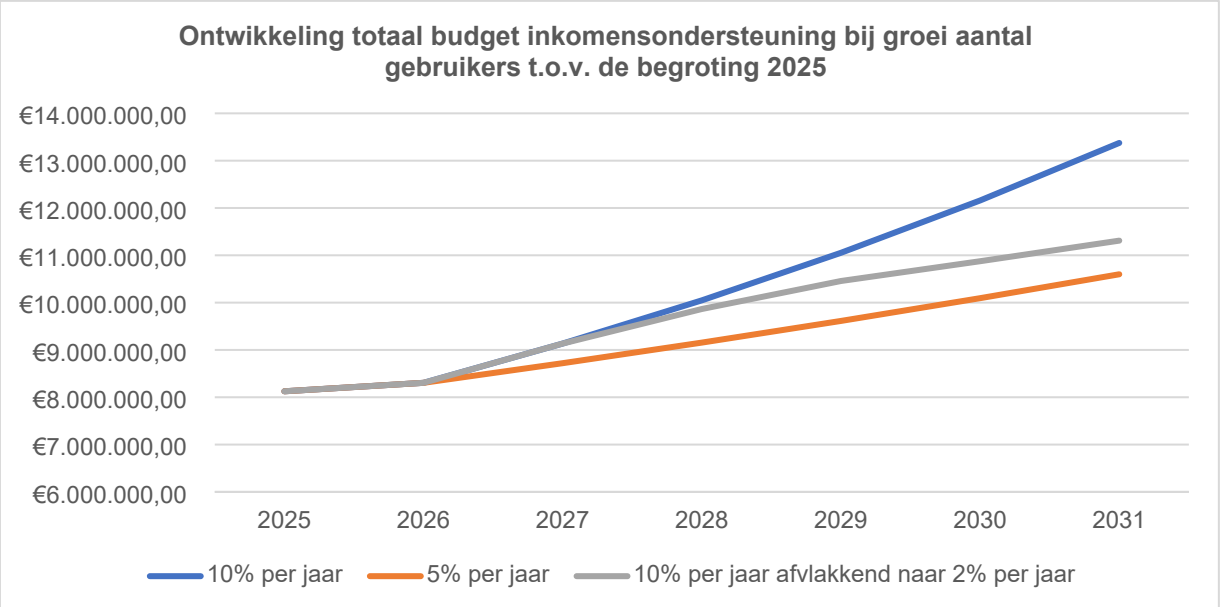

Datum 1 oktober 2025

Omdat de uitgaven aan de inkomensregelingen afhankelijk zijn van veel meer dan de verbetering van de toegang tot en vereenvoudiging van de inkomensregelingen, wil het college de eventuele extra uitgaven als gevolg van dit besluit voorleggen aan de raad in de reguliere planning & control-cyclus.

Wel kunnen de uitgaven voor het minimabeleid stijgen als de maatregelen succesvol zijn: als meer mensen gebruik maken van regelingen, kost dat ook meer geld. Om hier grip op te houden, heeft het college eerder besloten de maatregelen stap voor stap in te voeren in verschillende plateaus, met tussentijdse financiële ijkmomenten. Op die momenten bekijkt het college of de kosten binnen de begroting blijven en of verdere invoering verantwoord is.

De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd en blijft via de normale planning en control-cyclus betrokken bij beslissingen over de begroting voor de inkomensregelingen.

Het eerste ijkmoment heeft plaatsgevonden bij de Perspectiefnota 2026 – 2029. Daarbij heeft het college vastgesteld dat de uitgaven voor het minimabeleid zijn gestegen met 1,5 miljoen in 2024 en dat de kosten stijgen naar 1,9 miljoen voor 2025 en 2026 als gevolg van ambtshalve uitkeren van regelingen. In de Perspectiefnota is bepaald dat deze extra uitgaven vanaf 2027 moeten worden afgebouwd. In 2029 moeten de extra uitgaven van € 1,9 miljoen zijn teruggebracht naar € 1 miljoen. Om de haalbaarheid van deze taakstelling te bewaken, moeten de interventies in plateau 2 verder worden gefaseerd. Het is ook belangrijk dat deze opgave wordt meegenomen in een eventuele herziening van de inkomensregelingen in de volgende collegeperiode.

Het tweede ijkmoment, het moment van de 2e Berap augustus 2025, wijst uit dat geen overschrijding van het budget voor de inkomensregelingen wordt voorzien.

Overigens zijn de interventies in plateau 1 binnen de daarvoor begrote middelen ontwikkeld en geïmplementeerd. Voor de ontwikkeling en implementatie van de interventies plateau 2, wordt eerst gekeken of dit te realiseren is met bestaande budgetten en bestaande formatie. Als dit niet mogelijk is zal een extra investeringsbudget moeten worden aangevraagd.

Datum 1 oktober 2025

Risico's

1. Het plan van aanpak heeft als doel dat rechthebbende inwoners de inkomensregelingen beter kunnen vinden, kunnen aanvragen en kunnen gebruiken. De gekozen aanpak kan dus leiden tot een verdere stijging van de kosten van de inkomensregelingen wanneer de aanpak succesvol is. Door een stapsgewijze invoering van de inkomensregelingen, kan het college de ontwikkelingen in de pas laten lopen met de kosten van de inkomensregelingen en op tijd, voorstellen doen aan de raad om deze kostenontwikkeling binnen begroting te houden.
2. Ontwikkeling en ontwerpen van het aanvraagproces kan uit bestaande middelen. Het invoeren van één aanvraagproces voor alle gemeentelijke inkomensregelingen vraagt ook een aanpassing binnen de organisatie en technische inrichting van de systemen. Feitelijke implementatie vraagt daarom om nieuwe investeringen. Het is nog niet helemaal zeker of deze investeringskosten kunnen worden gemaakt binnen de huidige begroting. Om te voorkomen dat er al wordt geïnvesteerd voordat duidelijk is hoe het nieuwe proces echt werkt, wordt het eerst getest. Dat gebeurt met proefversies (prototypes) die zowel binnen de organisatie als door gebruikers worden uitgeprobeerd. Deze tests vinden plaats in het vierde kwartaal 2025. De uitkomsten van de tests bepalen het ontwerp en de kosten van de definitieve versie.
3. Het Rijk werkt zelf aan het verbeteren van de toegang tot inkomensregelingen. De plannen van het Rijk kunnen invloed hebben op de keuzes die het college maakt om de toegang en uitvoering te verbeteren. Daardoor loopt het college het risico dat eigen maatregelen later overbodig worden door landelijk beleid. Dit risico kan worden beperkt door maatregelen stap voor stap in te voeren en goed in te spelen op het beleid van het Rijk.

Vervolg

Na het collegebesluit, is gestart met de uitvoering van de interventies waarover het college heeft besloten. De raad heeft de doelen van het project Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen geborgd in het beleid Financiële Bestaanszekerheid. Volgende activiteiten die nodig zijn om deze doelen te realiseren, worden onderdeel van de reguliere verbetercyclus van dienstverlening of onderdeel van de Uitvoeringsagenda Financiële Bestaanszekerheid. De raad wordt geïnformeerd over de voortgang en het effect van de genomen maatregelen als onderdeel van de voortgangsrapportages op dat beleid. Over de ontwikkeling van de kosten van de inkomensregelingen wordt de raad geïnformeerd volgens de reguliere jaarcyclus.

Openbaarheid

Deze raadsbrief is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer